

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH
I ETNICZNYCH**
(NR 57)
z dnia 18 czerwca 2026 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych (nr 57)

18 czerwca 2026 r.

Komisja Mniejszości Narodowych i Etnicznych, obradująca pod przewodnictwem poseł **Wandy Nowickiej (Lewica)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. (druk nr 2629) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2681) w zakresie:
 - 1) części budżetowej 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne (w zakresie mniejszości narodowych i etnicznych):
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe;
 - 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 14;
 - 3) programów wieloletnich w układzie zadaniowym.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marcin Górski** zastępca dyrektora Departamentu Budżetu oraz **Ksenia Alhaug** zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wraz ze współpracownikami, **Marcin Mazur** radca w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, **Małgorzata Pawelec** doradca ekonomiczny w Departamencie Finansów i Spraw Publicznych Najwyższej Izby Kontroli, **Mariola Abkowicz** przedstawicielka mniejszości karaimeńskiej i **Aldona Jurkun** przedstawicielka mniejszości litewskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz **Ewa Michna** stały doradca Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Andrzej Kniaziowski** i **Beata Machul-Telus** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Dorota Zielińska-Kozarów** – kierownik Sekretariatu Strony Mniejszościowej Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Przewodnicząca poseł **Wanda Nowicka (Lewica)**:

Witam serdecznie na dzisiejszym posiedzeniu Komisji Mniejszości Narodowych i Etnicznych. To jest nasze 57. posiedzenie w tym roku.

Witam serdecznie wszystkich gości. Oczywiście witam posłanki i posłów, panią dyrektor oraz przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli i Ministerstwa Finansów. Bardzo mi miło wszystkich państwa widzieć.

Proszę państwa, zacznę od dobrej wiadomości, która pewnie jest wszystkim państwu znana, ale oczywiście myślę, że warto o tym powiedzieć. Nasza Komisja odniosła ogromny sukces, ponieważ komisyjny projekt uznania Greków za dziesiątą mniejszość – zgodnie z polskim prawem – został nie tylko przyjęty przez Sejm, ale również podpisany przez prezydenta, a zatem mamy sukces. Chciałabym przede wszystkim podziękować wszystkim członkom i członkiniom Komisji za pomoc w przeprowadzeniu tego procesu i za wsparcie. Od lewa do prawa wszyscy zgodnie pracowaliśmy nad projektem i go przyjęliśmy. Naprawdę nie tylko możemy sobie ten sukces przypisać, bo to jest oczywiście nasz sukces, ale też wyrazić ogromną radość, że to się udało. Od następnego porządku obrad – poza tymi mniejszościami, którymi zajmujemy się od 20 lat – będziemy również zajmować się Grekami. To jest jedna wiadomość.

Druga wiadomość może nie jest zła, tylko taka trochę neutralna, ale świadcząca o tym, że w tej chwili w Sejmie dużo się dzieje. Jak pewnie wszyscy wiemy, od godziny 12.45 do 13.00 mamy głosowania. Jeżeli sprawnie się uwiniemy, to oczywiście nie trzeba będzie tutaj wracać. Celowo o tym mówię, bo za bardzo nie ma się właściwie czego czepiać, ale to tak na wszelki

wypadek. Proszę państwa, mając to na uwadze, możemy przystąpić do procedowania, tym bardziej że stwierdzam kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. (druk nr 2629) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2681). Zaopiniowanie obejmuje po pierwsze część budżetową 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne w zakresie mniejszości narodowych i etnicznych, a podpunkty dotyczą dochodów i wydatków, wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych oraz dotacji przedmiotowych i celowych. Punkt drugi obejmuje część budżetową 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji 14, a punkt trzeci dotyczy programów wieloletnich w układzie zadaniowym. Punkty od pierwszego do trzeciego referują przedstawiciele ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz NIK.

Czy są jakieś uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę, a zatem porządek dzienny uważam za przyjęty. Możemy przystąpić do jego realizacji.

Proszę zatem przedstawiciela bądź przedstawicielkę ministra spraw wewnętrznych i administracji o zaprezentowanie materiału, który zresztą Komisja dostała, o czym państwo doskonale wiedzą. Czy to będzie pani dyrektorka Alhaug?

Zastępca dyrektora Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Ksenia Alhaug:

Nie. Pan zastępca dyrektora Departamentu Budżetu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Czyli pan Marcin Górski, tak? Bardzo proszę o zabranie głosu przez pana Marcina Górskiego.

Zastępca dyrektora Departamentu Budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji Marcin Górski:

Dziękuję ślicznie, pani przewodnicząca.

Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, ponieważ – tak jak pani wspomniała – Wysoka Komisja otrzymała od nas szczegółowy materiał, to pozwolę sobie tylko przedstawić najważniejsze dane.

W 2025 r. ministerstwo realizowało na bieżąco politykę państwa wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Realizowano również uchwalony 21 grudnia 2020 r. „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030”, który jest oczywiście kontynuacją działań podejmowanych od 2001 r.

W ustawie budżetowej dochody zostały zaplanowane w wysokości 10 tys. zł, natomiast uzyskano 196 tys. zł. Przyczyną tak dużego wzrostu były zwroty niewykorzystanych lub też wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem dotacji udzielonych przez ministra.

Ujęty w ustawie budżetowej plan wydatków budżetowych w części 43 w zakresie zadań dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych wynosił 22 000 tys. zł. Zrealizowane wydatki dotyczyły dotacji udzielanych przez ministra na podstawie ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym. Udzielono ich w łącznej wysokości 21 900 tys. zł, co stanowiło ponad 98% planu.

W dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka wydatki zostały zrealizowane w kwocie 459 tys. zł z planu wynoszącego 495 tys. zł. Kwota została wydatkowana na dotacje celowe dla Uniwersytetu Gdańskiego w wysokości 168 tys. zł, dla Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w wysokości 93 tys. zł oraz dla Związku Romów Polskich w wysokości 198 tys. zł. Niepełne wykonanie wydatków wynikało z dokonanego przez podmioty zwrotu środków po ostatecznym rozliczeniu otrzymanych dotacji.

Wydatki w dziale 750 – Administracja publiczna, które były zaplanowane na dotacje, zostały wydatkowane w wysokości 155 tys. zł przez gminę Puck na wymianę tablic informacyjnych w związku z ustaleniem dodatkowych nazw miejscowości w języku regionalnym.

W dziale 801 – Oświata i wychowanie wydatki w kwocie 368 tys. zł były wydatkowane w ramach dotacji udzielanych przez dysponenta. Związek Romów Polskich otrzymał dotację w wysokości 130 tys. zł, Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce – 168 tys. zł, a Integracyjne Stowarzyszenie Sawore – 70 tys. zł.

Plan wydatków w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego wyniósł 21 100 tys. zł. Realizacja wydatków na koniec roku wyniosła 20 900 tys. zł, a więc 98,6% planu po zmianach.

Środki w kwocie 1100 tys. zł przeznaczono na działalność radiową i telewizyjną realizowaną przez organizacje mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, a także organizacje pozarządowe, które uzyskały koncesję na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych przeznaczonych dla mniejszości narodowych i etnicznych.

Na pozostałe zadania wynikające z ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, takie jak m.in. wydawanie prasy i publikacji książkowych, organizowanie festiwali, festynów, koncertów i przeglądów twórczości oraz kursów językowych, poetyckich, recytatorskich i wokalnych, a także działalność amatorskich zespołów artystycznych, została wydatkowana kwota 15 300 tys. zł. Działalność bieżącą organizacji, czyli utrzymanie biur, zatrudnianie pracowników i prowadzenie obsługi, sfinansowano w kwocie 4400 tys. zł. W 2025 r. z dotacji udzielonych przez ministra spraw wewnętrznych i administracji w tym dziale sfinansowano łącznie 356 zadań służących podtrzymaniu i rozwojowi tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowaniu i rozwijaniu języka regionalnego.

Odnosząc się do rezerwy celowej ujętej w pozycji 14, została ona wydatkowana w kwocie 10 000 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na program romski. Rozdysponowano je wśród poszczególnych wojewodów na realizację projektów w obszarach edukacji i mieszkalnictwa, a także projektów innowacyjnych i integracyjnych.

Minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych koordynował realizację programu wieloletniego pod nazwą „Program integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021–2030”. W 2025 r. był on finansowany m.in. z części 43. Z kwoty 700 tys. zł wydatkowano 670 tys. zł. Środki w wysokości 10 000 tys. zł, o których przed chwilą powiedziałem, pochodziły z części 83 – Rezerwy celowe. Dodatkowo program był realizowany także z części 30 – Oświata i wychowanie, w ramach której zaplanowano 700 tys. zł. Całość została wydatkowana. Celem programu było zwiększenie integracji społeczności romskiej w Polsce poprzez działania w obszarze edukacji, poprawy sytuacji mieszkaniowej i integracji.

Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie, przedstawiając informację, prosimy o pozytywne zaopiniowanie i przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za 2025 r. w części 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne w zakresie dotyczącym tych zagadnień. Dziękuję ślicznie.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Bardzo dziękuję.

Poproszę teraz o zabranie głosu panią Małgorzatę Pawelec, która jest doradczynią ekonomiczną w Departamencie Finansów i Spraw Publicznych NIK. Bardzo proszę.

Doradca ekonomiczny w Departamencie Finansów i Spraw Publicznych Najwyższej Izby Kontroli Małgorzata Pawelec:

Wysoka Komisjo, w tym roku część 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne – zgodnie z przyjętymi założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2025 r. – została wyłączona z kontroli, a to z uwagi na pozytywną ocenę wykonania budżetu w tej części w poprzednich 3 latach oraz stosunkowo niską kwotę planowanych wydatków, czyli poniżej 500 000 tys. zł, w 2024 r.

Jeżeli chodzi o środki z części 83 – Rezerwy celowe w pozycji 14, to w żadnym z objętych kontrolą urzędów wojewódzkich środki rezerwy z tej pozycji nie były kontrolowane.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

To tyle ze strony NIK, tak?

Doradca ekonomiczny w departamencie NIK Małgorzata Pawelec:

Tak.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

To dziękuję za tę informację.

Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, pan przewodniczący Zubowski.

Posel Wojciech Michał Zubowski (PiS):

Dziękuję.

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, faktycznie te kwoty, które tutaj się pojawiają, nie są olbrzymie. Pamiętajmy, że nie dyskutujemy na temat kształtu budżetu, czy się z nim zgadzamy, czy nie, tylko w kwestii związanej z jego wykonaniem.

Pani przewodnicząca, mam tylko dwie uwagi. Po pierwsze, jeśli chodzi o te materiały, które otrzymaliśmy, to chociażby tabelka nr 2 jest dla mnie trochę niespójna. W pliku, który dostaliśmy, nie jest ona do końca czytelna. Zakładam, że jeżeli mamy jakąś sumę, to łącznie podsumy powinniśmy ją też dawać, a nie do końca tak jest. Podaję to tylko jako przykład.

Druga rzecz. Pani przewodnicząca, może byśmy się zastanowili jako Komisja nad kwestiami, które były tu wielokrotnie poruszane? Chodzi o wydatkowanie przez samorządy środków na działania związane z mniejszościami narodowymi i etnicznymi w kwestiach dotyczących szkolnictwa. Czy nie powinniśmy poprosić NIK, żeby po prostu skontrolować w tym zakresie jednostki oświatowe czy też urzędy wojewódzkie, jeżeli takiej kontroli nie było? To wszystko. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Dziękuję. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Nie słyszę.

Padło jedno pytanie. Może zatem sama skierowałabym pytanie do pani z NIK. Dlaczego nie było kontroli?

Posel Wojciech Michał Zubowski (PiS):

Nie mówię, że nie było, bo może...

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nie, ale pytam dlaczego, a nie w tym kontekście. Dlaczego w ogóle nie została podjęta kontrola ze strony NIK?

Posel Wojciech Michał Zubowski (PiS):

Pani mówiła, że przez 3 lata oceniano to pozytywnie, a kwota jest niewielka.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Aha, OK, czyli pozytywnie. Rozumiem. To akurat była dobra wiadomość.

A teraz może pani odpowiedzieć? Czy ktoś chciałby zareagować na propozycję pana posła? Głównie to by może Ministerstwo Finansów... Nie wiem. Akurat nie widzę takiej potrzeby. Czy MF chciałoby się jakoś odnieść? A MSWiA, które też... Nie macie uwag, prawda?

Posel Wojciech Michał Zubowski (PiS):

Szanowni państwo, nikt się nie pali do kontroli NIK?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

No więc tak... Rozumiemy. Bardzo proszę. Proszę się też przedstawić.

Przedstawicielka mniejszości litewskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych Aldona Jurkun:

Dzień dobry. Aldona Jurkun, przedstawicielka mniejszości litewskiej w Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Chciałabym pana posła poprosić o uzasadnienie. Dlaczego chciałby pan żądać takiej kontroli?

Posel Wojciech Michał Zubowski (PiS):

Droga pani, nie żądam, tylko się zastanawiam.

Jeżeli chodzi o kwestie dotyczące wydatkowania środków, wielokrotnie przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych zwracali uwagę na jedno. Idzie chociażby subwencja na sprawy oświatowe, która jest przeznaczona na daną mniejszość, a później po prostu się okazuje, że ona nie do końca jest wydatkowana w taki sposób, jak przedstawiciele mniejszości by sobie tego życzyli i oczekiwali, a co byłoby pożądanym.

Dlatego, pani przewodnicząca i droga pani, zastanawiałem się, czy to było kontrolowane, czy też nie, ponieważ przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych wielokrotnie na posiedzeniach Komisji podnosili ten problem. To znaczy, że pieniądze szły do samorządu, ale nie do końca trafiały tam, gdzie niektórzy po prostu by tego oczekiwali. To wszystko.

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Mogę zabrać głos?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Oczywiście. Bardzo proszę, pan przewodniczący Sellin.

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Może powiem pani przedstawicielce NIK, że w Komisji wielokrotnie rozmawialiśmy o wydatkowaniu środków budżetowych na tzw. program romski. Pan z MSWiA to tutaj streścił. W części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji 14 co roku na tzw. program romski przeznaczanych jest 10 000 tys. zł.

Środki są dystrybuowane przez jednostki samorządu terytorialnego. Bardzo często tutaj mieliśmy dyskusję na temat tego, czy one są prawidłowo dystrybuowane, czy realizują cel, który powinien doprowadzać do ściślejszej integracji społecznej Romów z szeroko rozumianym społeczeństwem. Czasami samorządy sięgają po te pieniądze, żeby załatwiać jakieś inne sprawy, a niekoniecznie takie, które zdaniem samej społeczności romskiej rzeczywiście Romów integrują.

Moim zdaniem, jeżeli przez 3 lata nie było zastrzeżeń do tej pozycji czy do części budżetowej 43, to może warto byłoby się zainteresować tym, czy samorządy właściwie wydają dosyć duże pieniądze, bo to jest 10 000 tys. zł rocznie, a więc w perspektywie programu wieloletniego to jest chyba 100 000 tys. zł. Tak by wychodziło przez 10 lat. Czy te pieniądze są właściwie wydatkowane?

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Myślę, że w ogóle możemy to wpisać do naszego... Corocznie mamy zapytanie, czy chcemy coś zaproponować NIK, prawda? Myślę, że to jest właśnie zasadny moment, żeby zwrócić się do NIK o taką kontrolę. Mam nadzieję, że NIK się jej podejmie, bo to rzeczywiście jest problem, z którym borykamy się nie od dziś. Prawdę mówiąc, trudno samorządy skłonić do tego, żeby w inny sposób te pieniądze...

Posel Jarosław Sellin (PiS):

Mówiono, że idą na rabatki.

Przewodnicząca poseł Wanda Nowicka (Lewica):

Nie będziemy już mówić, na co samorządy je wydają, ale wiemy, na co nie wydają, a powinny.

Taką bym miała propozycję. Proszę to zanotować w naszych materiałach, żeby to nam nie umknęło. Jednocześnie zwracam się do pana przewodniczącego, żeby też tego pilnował. Kiedy będziemy omawiać kwestię ewentualnych tematów do zbadania przez NIK, proszę, żeby ten temat podjąć.

Czy są jeszcze jakieś pytania w kwestiach związanych z prezentowanymi materiałami? Nie słyszę.

Proponuję zatem, aby Komisja pozytywnie zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. w zakresie działania Komisji.

Czy jest jakiś sprzeciw? Nie słyszę. Uznaję zatem, że Komisja taką opinię wystosuje.

W związku z tym chciałabym również zaproponować, aby Komisja upoważniła posła Jarosława Rzępę do przedstawienia tej opinii na forum Komisji Finansów Publicznych. Czy są jakieś inne kandydatury? Nie słyszę. Czy jest sprzeciw wobec kandydatury pana posła? Nie ma.

Panie posle, będziemy zobowiązani, jeżeli pan tę opinię przedstawi na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

Dziękuję państwu za udział. Zamykam posiedzenie Komisji.